

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLB060004
NAZWA OBSZARU Dolina Tyśmienicy

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ A	1.2. Kod obszaru PLB060004	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Dolina Tyśmienicy

1.4. Data opracowania 2002-10	1.5. Data aktualizacji 2024-11
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

1.7. Data wskazania oraz objęcia formą ochrony/klasyfikacji terenu

Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO:	2004-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO	rozp. MŚ z dn. 21.07.2004 r. w sprawie osop

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
22.8079

Szerokość geograficzna
51.6069

2.2. Powierzchnia [ha]:

7363.66

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL31	Lubelskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/143/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[Powrót](#)

Gatunki				Populacja na obszarze						Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
B	A294	Acrocephalus paludicola			r	6	7	cmales		M	C	C	C	C
B	A229	Alcedo atthis			r	9	17	p		M	D			
B	A054	Anas acuta			c	6500	7000	i		M	C	C	C	C
B	A056	Anas clypeata			r	6	7	p		M	C	B	B	C
B	A050	Anas penelope			c	8000	10000	i		M	C	C	C	C
B	A055	Anas querquedula			r	22	29	p		M	C	B	C	C
B	A051	Anas strepera			r	34	43	p		M	C	B	C	C
B	A043	Anser anser			r	95	110	p		M	C	B	C	C
B	A222	Asio flammeus			r	2	4	i		M	B	B	B	B
B	A060	Aythya nyroca			r	1	3	p		M	B	C	C	C
B	A021	Botaurus stellaris			r	13	16	cmales		M	D			
B	A215	Bubo bubo			p	2	3	i		M	C	B	C	C
B	A067	Bucephala clangula			r	1	1	p		M	D			
B	A371	Carpodacus erythrinus			r	59	61	p		M	D			
B	A137	Charadrius hiaticula			r	1	2	p		M	D			

B	A196	Chlidonias hybridus		r	13	27	p			M	C	C	C	C
B	A198	Chlidonias leucopterus		r	1	25	p			M	D			
B	A197	Chlidonias niger		r	39	73	p			M	B	C	C	C
B	A031	Ciconia ciconia		r	45	50	p			M	D			
B	A030	Ciconia nigra		r	1	1	p			M	D			
B	A030	Ciconia nigra		c	20	30	i			M	C	C	C	C
B	A081	Circus aeruginosus		r	34	37	bfemales			M	C	B	C	C
B	A084	Circus pygargus		r	1	2	p			M	D			
B	A122	Crex crex		r	218	268	cmales			M	C	B	C	C
B	A239	Dendrocopos leucotos		p	1	2	i			M	D			
B	A238	Dendrocopos medius		p	8	10	i			M	D			
B	A236	Dryocopus martius		p	4	6	i			M	D			
B	A379	Emberiza hortulana		r				P		DD	D			
B	A096	Falco tinnunculus		r	2	3	p			M	D			
B	A153	Gallinago gallinago		r	59	72	p			M	D			
B	A154	Gallinago media		r	1	4	cmales			M	C	B	B	B
B	A127	Grus grus		r	3	4	p			M	D			
B	A075	Haliaeetus albicilla		w	35	47	i			M	C	B	C	C
B	A075	Haliaeetus albicilla		c	50	50	i			M	D			
B	A022	Ixobrychus minutus		r	9	15	p			M	C	B	C	C
B	A338	Lanius collurio		r	50	60	p	P		M	D			
B	A184	Larus argentatus		r				P		DD	D			
B	A176	Larus melanocephalus		r				P		DD	D			
B	A156	Limosa limosa		r	56	61	p			M	B	B	C	B
B	A246	Lullula arborea		r				P		DD	D			
B	A272	Luscinia svecica		r	3	5	p			M	C	B	C	C
B	A160	Numenius arquata		r	2	3	p			M	C	B	B	C
B	A323	Panurus biarmicus		r	17	38	p			M	C	B	C	C
B	A151	Philomachus pugnax		c	1	5000	i			M	D			
B	A120	Porzana parva		r	12	29	cmales			M	C	B	C	C
B	A119	Porzana porzana		r	5	9	cmales			M	D			
B	A336	Remiz pendulinus		r	9	10	p			M	D			
B	A193	Sterna hirundo		r	29	79	p			M	C	C	C	C
B	A307	Sylvia nisoria		r	16	22	p			M	D			
B	A162	Tringa totanus		r	18	22	p			M	C	B	C	C

B	A142	Vanellus vanellus	r	138	163	p	M	D					
---	------	--	---	-----	-----	---	---	---	--	--	--	--	--

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	0.28
N23	0.04
N16	4.93
N06	14.85
N10	64.34
N17	1.43
N12	14.13
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Tyśmienicy PLB060014 mieści się w województwie lubelskim w granicach trzech powiatów: lubartowskiego, parczewskiego i radzyńskiego. Wg Regionalnej geografii fizycznej Polski położony jest na granicy makroregionów Polesia Zachodniego i Niziny Południowopodlaskiej. Dolina Tyśmienicy położona jest głównie na obszarze mezoregionów Wysoczyzny Lubartowskiej i Pradoliny Wieprza, drobne fragmenty doliny położone są w granicach Równiny Łukowskiej, Wysoczyzny Parczewsko-Kodeńskiej, Zakłęsłości Sosnowickiej oraz Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Wg regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza obszar ten położony jest na terenie Działu Mazowiecko-Poleskiego, Poddziału Mazowieckiego, Krainy Południowomazowiecko-Podlaskiej, Podkrainy Południowopodlaskiej, w głównej mierze w obrębie Okręgu Równiny Lubartowskiej, Podokręgu Doliny Dolnej Tyśmienicy. Dominującym tu naturalnym typem krajobrazu jest krajobraz klasy nizinnej w rodzaju krajobrazów dolin i równin akumulacyjnych, z gatunku krajobrazu den dolinnych. Rzeźba terenu jest nieskomplikowana – są to równiny, a deniwelacje osiągają wartości 10 metrów. Obszar Natura 2000 Dolina Tyśmienicy obejmuje dolinę rzeki Tyśmienica od Ostrowa Lubelskiego po ujście Wieprzyska, stanowiącego dawne koryto Wieprza. Tyśmienica jest prawobrzeżnym dopływem Wieprza. Wypływa z okolicy jeziora Rogóźno na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim i płynie stosunkowo płaską równiną w kierunku północnym, skręcając na wysokości wsi Niewęgłosz na południowy-zachód. Szerokość

doliny jest zmienna i wynosi od 500 m do 2 km. Dolina dawniej bagnista i zalewana, została na całej powierzchni zmeliorowana. W latach 50 i 60 ubiegłego wieku rzekę uregulowano i płynie obecnie prostym, wąskim kanałem, poprzecinanym gęstą siecią rowów. Koryto rzeki w górnym biegu ma wygląd rowu, w biegu środkowym i dolnym rzekę znacznie skrócono i wyprostowano ścinając meandry. W obszarze znajdują się kompleksy stawów hodowlanych: Dębica, Pszonka, Świerże, Skruda, Bobowisko, Siemień, Pohulanka, Tyśmienica oraz Babianka. Największy z nich, o powierzchni 790 ha, położony jest w okolicach miejscowości Siemień, jest jednocześnie największym kompleksem stawów rybnych na Lubelszczyźnie. Poza stawami hodowlanymi w obszarze zlokalizowane jest też wyrobisko powstałe po eksploatacji torfu w Stoczku, jezioro Izdebno oraz kilkadziesiąt starorzeczy, torfianek i innych drobnych zbiorników wodnych. Dolinę pokrywają wilgotne łąki z płatami turzycowisk. Mimo, że większa część doliny została przygotowana do prowadzenia intensywnej gospodarki łąkarskiej, z powodu zaniechania wypasu i koszenia ulega wtórnemu zabagnieniu. Znaczna powierzchnia doliny opanowana jest przez zbiorowiska wysokich turzyc i trzcinowiska. Na obrzeżach doliny miejscami utrzymały się pozostałości naturalnych olsów. W południowo-wschodniej części ostoi znajduje się fragment lasu, w którego drzewostanie dominują dąb, sosna i olcha z kilkoma obniżeniami zajęzonymi przez torfowiska niskie i przejściowe. Rozproszona zabudowa skupiona jest na obrzeżach obszaru.

4.2. Jakość i znaczenie

Dolina Tyśmienicy to ostoja ptasia o randze europejskiej E 64. W obszarze stwierdzono dotychczas występowanie ok. 270 gatunków ptaków, w tym ok. 150 lęgowych, z czego ok. 240 na stawach rybnych w Siemieniu, w tym 115 lęgowych i 3 prawdopodobnie lęgowe. Występuje tu co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Z uwagi na wysoką liczebność populacji lęgowych przedmiotami ochrony w obszarze są zarówno ptaki zamieszkujące siedliska łąkowe (derkacz, kulik wielki, krwawodziób, rycyk, dubelt), wodne (podgorzałka, zielonka, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, gęgawa, krakwa, cyranka) czy zarośla nadrzeczne (bączek, podróżniczek, wąsatka) jak i ptaki drapieżne (bocian czarny, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, uszatka błotna, puchacz).

Dolina Tyśmienicy stanowi jedną z najważniejszych w kraju ostoi lęgowych dla krakwy, podgorzałki, bączka, zielonki, derkacza, uszatki błotnej. W skali regionu jest to także ważne miejsce lęgowe baka, błotniaka stawowego, gęgawy i wąsatki.

Ostoja jest także ważnym punktem dla migrujących ptaków wodno – błotnych (do przedmiotów ochrony należy migrująca populacja bociana czarnego, świstuna i rożeńca). Na stawach rybnych w Siemieniu pierzy się do 500 łabędzi niemych. Dolina Tyśmienicy i położone w jej obrębie stawy rybne są miejscem jesiennego koczowania licznej populacji bielika (do 100 osobników) i zimowania ok. 50 osobników.

Dolina Tyśmienicy stanowi ważne miejsce koncentracji ptaków przelotnych i zimujących (minimum 20 000 osobników w latach 2004 – 2009), oraz istotne miejsce żerowiskowe dla gatunków gniazdujących w sąsiadującym obszarze Natura 2000 Lasy Parczewskie PLB060006 (bielik, puchacz, bocian czarny, bocian biały).

[A229] Zimorodek *Alcedo atthis*

Jako siedliska zajmuje przede wszystkim doliny dużych, nieuregulowanych rzek z brzegami porośniętymi roślinnością zielną, krzewami i drzewami, koryta mniejszych rzek o stromych brzegach oraz urwiste skarpy stawów i jezior. Częściowo wędrowny – młode osobniki przenoszą się na zimę na zachód na południe od lęgowisk.

Populacja: D

Populacja krajowa zimorodka liczy 2 500 – 6 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,21 % do 0,40 % (ze średniej 4 250 par) krajowej populacji – ocena D.

[A054] Rożeniec *Anas acuta*

Należy do tak zwanych kaczek łąkowych, związanych z otwartym krajobrazem. Wiosną stada przelotnych rożeńców zatrzymują się w dolinach rzek czy zalewowych, ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. W całym areale lęgowym jest gatunkiem wybitnie wędrownym. Po lęgach (na pierzowiskach) koncentruje się na niewielkich, płytkich zbiornikach wodnych otoczonych szerokimi szuwarami. Jesienią, na wędrowkach, przebywa w dolinach rzecznych, na stawach, jeziorach, w ujściach rzek, lagunach, zalewach i zatokach. Zimuje w zachodniej Europie, północnej Afryce, basenie morza Śródziemnego, nad morzem Czarnym oraz Kaspijskim.

Zgodnie z Monitoringiem ptaków wodno-błotnych, w okresie wędrowek liczba osobników rożeńca kwalifikujących do kryterium C2 (1% populacji) to 7 500 osobników, natomiast jako maksymalne koncentracje w okresie wędrowki wiosną przyjęto od 500 do 1050 osobników, zaś jesienią od 300 do 360 osobników. Na

tej podstawie za populację migrującą można uznać – 750 000 osobników.

[A056] Płaskonos *Anas clypeata* (*Spatula clypeata*)

Gniazduje na płytkich wodach, z rozległym lustrem wody i bogatą roślinnością. Preferuje jeziora i stawy z szerokim pasem roślinności wodnej i brzegowej, zalewowe doliny dużych rzek z sąsiedztwem torfianek, starorzeczy i rozlewisk oraz niezarośnięte, niskie i przejściowe torfowiska z otwartym lustrem wody. Gatunek migrujący, płaskonosy zimują głównie w zachodniej Europie.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa płaskonosy liczy 400 – 1 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,85% do 1,00 % (ze średniej 700 par) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność stawów i jezior z pasem roślinności wodnej i brzegowej, szuwarów, w zalewowych dolinach dużych rzek w sąsiedztwie starorzeczy, rozlewisk i torfianek).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków

Izolacja B:

Populacja nieizolowana, na peryferiach zasięgu występowania w Polsce.

[A050] Świstun *Anas penelope* (*Mareca penelope*)

Gatunek niełęgowy w Polsce. Większość populacji jest wędrowna, zdarzają się przypadki zimowania w Polsce, na zachodzie. Zimuje głównie u wybrzeży zachodniej i południowej Europy. Stawy w Siemieniu stanowią ważne miejsca przystankowe na trasie przelotu świstuna.

Zgodnie z Monitoringiem ptaków wodno-błotnych w okresie wędrówek liczba osobników świstuna kwalifikujących do kryterium C3 (1% populacji) to 15 000 osobników, natomiast jako maksymalne koncentracje w okresie wędrówki wiosną przyjęto od 5 000 do 16 600 osobników, zaś jesienią do 8 000 osobników. Na tej podstawie za populację migrującą można uznać – 750 000 osobników.

[A055] Cyranka *Anas querquedula* (*Spatula querquedula*)

W okresie lęgowym preferuje rozległe podmokłe łąki i pastwiska, w sąsiedztwie starorzeczy, torfianek, rowów, stawów rybnych, wyrobisk potorfowych czy rozlewisk wodnych. Rzadziej zdarza jej się gniazdować na dużych zbiornikach porośniętych obficie szuwarem. Lubi gdy roślinność tworzy urozmaiconą linię styku z lustrem wody. Gatunek migrujący, zimuje głównie w Afryce i Azji.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa cyranki liczy 1 000 – 3 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 1,10 % do 1,45 % (z średniej 2 000) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność rozległych obszarów o charakterze podmokłych łąk i pastwisk w sąsiedztwie dużych zbiorników wodnych z otwartym lustrem wody, starorzeczy, torfianek i rowów).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A051] Krakwa *Anas strepera* (*Mareca strepera*)

Zasiedla śródlądowe lub słonawe, płytkie wody z bujną roślinnością wodną. Preferuje stawy hodowlane, jeziora eutroficzne, zalewowe doliny rzeczne ze starorzeczami oraz podmokłe łąki z bagnami. Unika zbiorników w sąsiedztwie lasów. Wędrowna, zimuje w zachodniej i południowej Europie.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa krakwy liczy 3 000 – 4 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,97 % do 1,22 % (z średniej 3 500) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność licznych zbiorników wodnych - stawów hodowlanych otoczonych pasem szuwarów o zmiennej szerokości oraz niewielkich torfianek i starorzeczy z dobrze rozwiniętą roślinnością brzegową).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A043] Gęgawa Anser anser

Gniazduje na słonych i słodkich wodach, na akwenach zapewniających bezpieczne miejsca gniazdowania, w pobliżu dogodnych żerowisk (pola, łąki i pastwiska). Głównie w szuwarach na stawach hodowlanych, starorzeczach, jeziorach, torfiankach oraz brzegach rzek. Gatunek migrujący, zimuje w Europie, niewielka część polskiej populacji zimuje w kraju.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa gęgawy liczy 6 000 – 9 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 1,26 % - 1,46 % (z średniej 7 500) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność licznych zbiorników wodnych w postaci stawów hodowlanych otoczonych pasem szuwarów o zmiennej szerokości oraz niewielkich torfianek i starorzeczy z dobrze rozwiniętą roślinnością brzegową).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A222] Uszatka błotna *Asio flammeus*

Zasiedla turzycowiska, torfowiska, bagna, pastwiska i łąki. Gniazda zakłada najczęściej na turzycowiskach w sąsiedztwie lub w niewielkiej odległości od zakrzaczeń. Częściowo wędrowna, odbywa niewielkie migracje sezonowe.

Ocena ogólna B, w tym

Populacja B:

Populacja krajowa uszatki błotnej liczy 0 – 35 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 5,55 % do 11,11 % (z średniej 18) krajowej populacji – ocena B.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność otwartych i rozległych torfowisk, niskich i przejściowych, porośniętych szuwarami turzycowymi w dolinach rzek lub w sąsiedztwie jezior oraz terenów łąkowych z lokalnymi zabagnieniami porośniętymi roślinami szuwarowymi).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja B:

Populacja nieizolowana na granicy zasięgu występowania w Polsce.

[A060] Podgorzałka *Aythya nyroca*

Gniazduje na stawach hodowlanych i innych zbiornikach wodnych z szuwarem porastającym szeroką część brzegu. Gatunek migrujący, zimuje w południowej Europie i północnej Afryce.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa rybitwy białowąsej liczy 1 200 – 2 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,81 % do 1,68 % (ze średniej 1 600) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy środowiska zachowane w dobrym stanie (obecność zbiorników wodnych z dobrze rozwiniętą roślinnością wynurzoną (trzcina, turzyce) i pływającej i gęstej roślinności litoralnej).

Możliwość odtworzenia: II – łatwe do odtworzenia.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A021] Bąk *Botaurus stellaris*

Zasiedla głównie rozległe szuwar trzcinowe (również pałkowe, kłociowe i turzycowe). Jego główne siedliska stanowią stawy hodowlane, eutroficzne jeziora, terasy zalewowe dolin rzecznych. Zimuje na zachodzie Europy.

Populacja: D

Populacja krajowa bąka liczy 3 300 – 4 800 wołających samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,32 % do 0,39 % (z średniej 4 050) krajowej populacji – ocena D.

[A215] Puchacz *Bubo bubo*

Gatunek osiadły – zasiedla ten sam teren przez cały rok. Gniazduje w lasach liściastych i mieszanych, borach bagiennych, dolinach rzecznych. Jako siedlisko wybiera miejsca w bliskiej odległości od dużych zbiorników wodnych, torfowisk, rozległych łąk stanowiących jego areał żerowiskowy.

Populacja krajowa puchacza liczy 270 - 380 par.

[A067] Gągoł *Bucephala clangula*

Zasiedla wody płynące i stojące na terenach nizinnych, w sąsiedztwie starych (z reguły ponad 100-letnich) drzewostanów liściastych, mieszanych i iglastych, obfitujących w dziuple po dzięciole czarnym. Częściowo wędrowny, zimuje w Europie zachodniej, część populacji regularnie zimuje w kraju, na wybrzeżu i większości niezamrażniętych akwenów wodnych.

Populacja krajowa gągoła liczy 3 000 – 5 000 par.

[A196] Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus* (*Chlidonias hybrida*)

Gniazduje w koloniach, w szuwarach (najczęściej manny mielec), rzadziej na skraju trzcinowisk. Zasiedla zarastające stawy, płytkie jeziora, doliny rzeczne z rozlewiskami i starorzeczami z roślinnością pływającą, mokradła i zbiorniki retencyjne. Gatunek migrujący, zimujący głównie w Afryce i miejscami nad morzem Śródziemnym.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa rybitwy białowąsej liczy 1 200 – 2 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,81 % do 1,68 % (ze średniej 1 600) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: C:

Stopień zachowania siedliska: III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane (obecność zbiorników wodnych z wynurzoną roślinnością wodną i szuwarową).

Możliwość odtworzenia: III – trudne do odtworzenia lub niemożliwe.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A198] Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*

Zasiedla tereny podmokłe, zwłaszcza płytkie, słodkowodne zbiorniki zlokalizowane pośród rozległych obszarów trawiastych. Gniazduje na bagnach, dolinach nizinnych rzek, stawach rybnych oraz jeziorach. W obszarze Dolina Tyśmienicy od wielu lat nie obserwowano populacji lęgowej (ale pojawiają się osobniki na przelotach). Wędrowna, zimuje w Afryce, Azji, Australii i Nowej Zelandii.

Populacja krajowa rybitwy białoskrzydłej liczy 300 – 5 000 par.

[A197] Rybitwa czarna *Chlidonias niger*

Gniazduje w dolinach rzecznych z rozlewiskami i starorzeczami, na stawach rybnych i jeziorach w miejscach gdzie pojawiają się pływające kożuchy roślinności wodnej. Tworzy niewielkie kolonie. Sporadycznie zakłada gniazda na wyspach. Wędrowna, zimuje w Afryce.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja B:

Populacja krajowa rybitwy czarnej liczy 2 000 – 3 000 par [24], w związku z czym w obszarze znajduje się od 1,56 % do 2,92 % (ze średniej 2 500) krajowej populacji – ocena B.

Stan zachowania: C:

Stopień zachowania siedliska: III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane (obecność zbiorników wodnych z wynurzoną roślinnością wodną i szuwarową).

Możliwość odtworzenia: III – trudne do odtworzenia lub niemożliwe.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A031] Bocian biały *Ciconia ciconia*

Gniazda zakłada w pobliżu osad ludzkich, na słupach energetycznych czy dachach lub kominach budynków. Jako tereny żerowiskowe wykorzystuje doliny rzeczne, podmokłe łąki, rozległe pastwiska, turzycowiska i

bagna. Migrant długodystansowy, zimuje głównie w Afryce.
Populacja krajowa bociana białego liczy 47 400 – 52 700 par.

[A030] Bocian czarny *Ciconia nigra*

Bocian czarny gniazduje w drzewostanach liściastych lub mieszanych w wieku powyżej 80 lat. Warunkiem występowania gatunku jest obecność dogodnych żerowisk: dolin rzecznych, kompleksów stawów rybnych, starorzeczy, podmokłych łąk, bagien i mokradeł. Grupy bocianów czarnych migrują na zimowiska w Afryce, zatrzymując się po drodze nad większymi zbiornikami wodnymi.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Krajowa populacja lęgowa bociana czarnego liczy 1 200 – 1 900 par, w przeliczeniu na osobniki pojedyncze – 2 400 – 3 800 osobników. Przyjmując, że bociany czarne wykorzystują obszar jako żerowisko, a zimują poza granicami Polski w obszarze znajduje się od 0,64 % do 0,96 % (ze średniej 3 100).

Stan zachowania: C:

Stopień zachowania siedliska: III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane (obecność płatów drzewostanu liściastego lub mieszanego w wieku powyżej 80 lat położonego w dolinie rzecznej lub w pobliżu kompleksu stawów rybnych, starorzeczy, jezior, podmokłych łąk, bagien, otwartych torfowisk).

Możliwość odtworzenia: III – trudne do odtworzenia lub niemożliwe.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A081] Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Wędrowny ptak drapieżny. Zasiedla szuwały trzcinowe, pałkowe lub oczeretowe porastające stawy rybne, jeziora, starorzecza czy zbiorniki retencyjne. Gniazduje też w szuwarach z domieszką wierzb w dolinach rzecznych lub ziołoroślach porastających torfianki i rowy melioracyjne. Jako żerowisko wykorzystuje otwarte tereny łąk i pastwisk.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa błotniaka stawowego liczy 6 600 – 7 400 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,48 % do 0,53 % (z średniej 7 000) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność zbiorników wodnych lub torfowisk niskich i przejściowych lub podmokłych łąk, porośniętych roślinnością zielną, w pobliżu terenów otwartych użytkowanych rolniczo).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A122] Derkacz *Crex crex*

Gatunek bardzo skryty, zasiedlający tereny otwarte i półotwarte. Preferujący wilgotne łąki i pastwiska użytkowane ekstensywnie oraz turzycowiska w dolinach rzek. Migrant dalekodystansowy, zimujący we wschodniej Afryce.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa derkacza liczy 39 000 – 52 000 odzywających się samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,47 % do 0,58 % (z średniej 45 500) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność otwartych pozbawionych drzew terenów łąk i pastwisk).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A379] Ortolan *Emberiza hortulana*

Preferuje suche, silnie nasłonecznione siedliska. Wybiera otwarty krajobraz rolniczy głównie z łąkami i łąkami, gdzie gniazduje w alejach przydrożnych, zadrzewieniach nadwodnych i śródleśnych, sadach i niewielkich laskach. Gatunek migrujący, zimuje w Afryce na południe od Sahary oraz na Półwyspie Arabskim.

Populacja krajowa ortolana liczy 176 000 – 243 000 par.

[A154] Dubelt *Gallinago media*

Preferuje tereny podmokłe, z wysokim (do 0,5 m pod poziomem gruntu) poziomem wody. Preferuje doliny rzek oraz torfowiska niskie, a dokładniej mikrosiedliska z niewysoką, mało zwartą roślinnością, wysokim poziomem wody oraz obecnością fragmentów odkrytej ziemi. Migrant dalekodystansowy, zimuje w Afryce. Ocena ogólna B, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa dubelta liczy 250 – 450 tokujących samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,28 % do 1,14 % (z średniej 350) krajowej populacji – ocena C

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność mozaik ekstensywnych i intensywnych pokosów, ewentualnie ekstensywnego wypasu (mikrosiedlisk o niewysokiej i mało zwartej roślinności) w połączeniu z wysokim poziomem wody – do 0,5 m pod poziomem gruntu oraz obecnością odkrytej gleby).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja B:

Populacja nieizolowana na granicy zasięgu występowania w Polsce.

[A075] Bielik *Haliaeetus albicilla*

Gniazda zakłada w kompleksach leśnych, w konarach starych drzew. Żeruje na zbiornikach wodnych – stawach rybnych, jeziorach, nad rzekami. Po sezonie lęgowym osobniki młodociane koncentrują się na wspólnych żerowiskach, w obszarze Dolina Tyśmienicy głównie na kompleksie stawów Siemień.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja: C

Krajowa populacja zimująca bielika liczy 3 000 – 5 000 osobników, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,87 % do 1,17 % (z średniej 4 000) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność rozległych terenów otwartych: zbiorników wodnych, dolin rzecznych i wilgotnych łąk, bez zakłóconej przestrzeni powietrznej wiatrakami i liniami energetycznymi wysokiego napięcia).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A022] Bączek *Ixobrychus minutus*

Zasiedla rozległe szuwały trzcinowe, pałkowe lub zakrzaczenia rosnące w wodzie albo nad nią (np. kępy wierzb). Jego główne siedliska stanowią stawy hodowlane, jeziora, starorzecza, torfianki, wyrobiska potorfowe z dużą ilością szuwaru z poprzedniego roku. Gatunek terytorialny, zimuje głównie w Afryce.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa bączka liczy 1 100 – 1 500 par [24], w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,69% do 1,15% (z średniej 1 300) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność zbiorników wód stojących pokrytych przez roślinność o naturalnie zróżnicowanej strukturze przestrzennej wraz z fragmentami starej roślinności).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A338] Gąsiorek *Lanius collurio*

Gąsiorek najchętniej zasiedla tereny otwarte o zróżnicowanej strukturze, często formacje krzewiaste (również cierniste) na obszarach silnie nasłonecznionych. Występuje na łąkach, pastwiskach i torfowiskach niskich, z gruntów rolnych preferuje rozdrobione pola o szerokich, zakrzewionych miedzach, z zadrzewieniami i licznymi ugorami. W obszarach zurbanizowanych zasiedla pasy zakrzewień przydrożnych, sady, uprawy porzeczek oraz peryferia miast i wsi. Gatunek migrujący, zimuje w południowej Afryce.

Populacja: D

Populacja krajowa gąsiorka liczy 893 000 – 1 048 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,005 % do 0,006 % (z średniej 970 500) krajowej populacji – ocena D.

[A184] Mewa srebrzysta *Larus argentatus*

Ptaka z grupy tzw. „dużych mew”, dawniej uważanych za jeden gatunek (mewa srebrzysta), dziś rozdzielonych na kilka, z których zasięgi trzech (srebrzysta, białogłowa *Larus cachinnans* i romańska *Larus michahellis*) nakładają się na terenie Polski. Trudne do odróżnienia nawet dla doświadczonych ornitologów. Zasiedla duże kompleksy stawów rybnych, zbiorniki retencyjne, jeziora. Gniazduje na wyspach pośród kolonii mew śmieszek i mew siwych. W obszarze licznie występują w okresie poza lęgowym podczas spuszczenia wody ze stawów.

Populacja: D

Gatunek obecny w obszarze, brak danych na temat liczebności populacji krajowej.

[A176] Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus* (*Ichthyaetus melanocephalus*)

Gniazduje na wyspach na stawach hodowlanych, w nurcie dużych rzek i na zbiornikach zaporowych. Lęgnię się w koloniach innych mew (siwej lub śmieszki). Spotykana jest na rozlewiskach, w zalanych wyrobiskach i zbiornikach pokopalnianych. Zimuje w Europie zachodniej i południowej.

[A177] Mewa mała *Larus minutus* (*Hydrocoloeus minutus*)

Mewa mała gniazduje na terenach bagiennych, porośniętych wynurzoną roślinnością brzegach rzek, płytkich jezior, stawach, mokradłach i zalewowych łąkach w dolinach rzek. Gatunek wędrowny, zimujący w zachodniej Europie i rejonie morza Śródziemnego.

Gatunek nie lęgowy w obszarze, obserwowany tylko na przelotach.

[A156] Rycyk *Limosa limosa*

Rycyk gniazduje na rozległych, podmokłych łąkach kośnych i pastwiskach w dolinach rzek. Preferuje płaty wyższej roślinności w pobliżu płytkich rozlewisk. Unika sąsiedztwa terenów zakrzaczonych i zadrzewionych. Wyjątkowo zajmuje spuszczone stawy rybne. Wycofuje się z nieużytkowanych regularnie łąk, porośniętych zwartą, wysoką roślinnością zielną. Gatunek migrujący, zimuje w Afryce.

Ocena ogólna B, w tym:

Populacja: B

Populacja krajowa rycyka liczy 800 – 1 500 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 4,86 % do 5,30 % (z średniej 1 150) krajowej populacji – ocena B

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność rozległych kompleksów podmokłych niezmeliorowanych otwartych łąk kośnych i pastwisk, położonych w okresowo i regularnie zalewanych szerokich dolinach rzek).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A272] Podróżniczek *Luscinia svecica*

Podróżniczek preferuje siedliska o zróżnicowanej gęstości roślinności zielnej, z zespołami roślinności typowymi dla całkowicie zarastających zbiorników wodnych, od szuwarów po lasy bagienne. Wybiera siedliska na podłożu trwale zatrzymującym wody powierzchniowe. Najliczniej gniazduje w różnego typu łożowiskach, porastających torfowiska niskie, brzegi rzek, stawy rybne, wyrobiska patorfowiskowe. Wędruje głównie nocą pojedynczo lub w niewielkich skupiskach do 10 osobników.

Populacja krajowa podróżniczka liczy 1 300 – 1 800 par.

[A160] Kulik wielki *Numenius arquata*

Preferuje rozległe kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, pozbawione zadrzewień i zakrzaczeń. Zasiedla również otwarte, niskie torfowiska i wilgotne łąki w dolinach rzek i sąsiedztwie zbiorników wodnych. Kulik wielki jest gatunkiem wędrownym, zimuje w zachodniej Europie i basenie morza Śródziemnego.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa kulika wielkiego liczy 120 – 250 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 1,08 %

do 1,62 % (z średniej 185) krajowej populacji – ocena C

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność mozaiki podmokłych łąk, torfowisk, turzycowisk, kłociowisk oraz innej roślinności szuwarowej).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja B:

Populacja nieizolowana na granicy zasięgu występowania w Polsce.

[A323] Wąsatka *Panurus biarmicus*

Wąsatka zasiedla tereny podmokłe oraz zbiorniki wodne z rozległymi, gęstymi szuwarami trzcinowymi.

Preferuje głównie jeziora i stawy z bagnistymi brzegami, graniczące z terenami otwartymi, bagnami, łąkami.

Tworzy kolonie. Unika sąsiedztwa lasu. Osiedla, zimuje na obszarach łągowisk.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa wąsatki liczy 1 800 – 2 500 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,40 % do 0,88 % (z średniej 4 300) krajowej populacji – ocena C

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność zbiorników wodnych z rozległymi szuwarami z pałąką, turzycami, trzciną, przy granicy z łąkami, bagniskami).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana na granicy zasięgu występowania w Polsce.

[A151] Batalion *Philomachus pugnax* (*Calidris pugnax*)

Gatunek występujący na podmokłych, trawiastych łąkach nad jeziorami, a także na zalewowych łąkach kośnych z roślinnością turzycową w dolinach rzek lub w otoczeniu torfowisk. Na przelotach często spotykany na spuszcanych stawach rybnych, zaoranych polach, ścierniskach, płytkich rozlewiskach czy w ujściach rzek. Liczny w okresie migracji, zimuje w południowej Europie i Afryce.

Populacja: D

Zgodnie z Monitoringiem ptaków wodno-błotnych w okresie wędrówek liczba osobników bataliona kwalifikujących do kryterium C2 (1% populacji) to 12 500 osobników, natomiast jako maksymalne koncentracje w okresie wędrówki wiosną przyjęto od 9 000 do 13 000 osobników, zaś jesienią od 600 do 1 000 osobników. Na tej podstawie za populację migrującą można uznać – 1 250 000 osobników. W związku z czym w obszarze znajduje się 0,40 % populacji zalatującej.

[A120] Zielonka *Porzana parva* (*Zapornia parva*)

Zasiedla stawy rybne, jeziora, starorzecza, torfianki o zróżnicowanej linii brzegowej, z niewielkimi fragmentami lustra wody, porośnięte roślinnością szuwarową. Gniazda zakłada też na podmokłych torfowiskach niskich o strukturze kępkowej. Występowanie gatunku uzależnione jest od poziomu wody.

Zielonka jest ptakiem silnie terytorialnym. Migruje pojedynczo, nocą.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa zielonki liczy 1 500 – 2 000 śpiewających samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,68 % do 1,65% (z średniej 1 750) krajowej populacji – ocena C

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność płytkich zbiorników wodnych (starorzeczy, glinianek, torfianek, stawów) z obfitą bazą pokarmową, wodą na powierzchni gruntu w sezonie łągowym).

Możliwość odtworzenia: II – możliwe do odtworzenia przy średnim nakładzie środków.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A119] Krociatka *Porzana porzana*

Krociatka zajmuje zróżnicowane tereny podmokłe. Szuwary turzycowe na obrzeżach stawów hodowlanych, jezior czy innych zbiorników wodnych, otwarte torfowiska czy wilgotne łąki z fragmentami turzycowisk, trzcinowisk z zarastającymi torfiankami. Gatunek wędrowny, zimuje głównie w południowej Europie i północnej Afryce.

Populacja: D

Populacja krajowa kropiatki liczy od 3 000 do 5 000 wołających samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,12 % do 0,22 % (z średniej 4 000) krajowej populacji – ocena D.

[A193] Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Gatunek zasiedlający bardzo szerokie spektrum siedlisk. Gniazduje m.in. w dolinach rzek, na jeziorach, stawach, żwirowniach, zbiornikach powyrobowiskowych, wilgotnych łąkach, pastwiskach i torfowiskach. Na zbiornikach wodnych czy rzekach preferuje wyspy, półwyspy i ławice piasku. Lęgnię się w pobliżu żerowisk w postaci wód stojących lub płynących zasobnych w ryby. Gatunek migrujący, zimuje głównie w zachodniej i południowej Afryce.

Ocena ogólna C, w tym

Populacja C:

Populacja krajowa rybitwy czarnej liczy 6 000 – 8 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,41 % do 1,13 % (ze średniej 7 000) krajowej populacji – ocena C.

Stan zachowania: C:

Stopień zachowania siedliska: III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane (obecność zbiorników wodnych z wynurzoną roślinnością wodną i szuwarową).

Możliwość odtworzenia: III – trudne do odtworzenia lub niemożliwe.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A162] Krwawodziób *Tringa totanus*

Preferuje wilgotne, zalewowe łąki kośne i pastwiska w dolinach rzek niżowych, mniej licznie zasiedla łąki na obrzeżach jezior i stawów. Na lęgowskich wymaga dostępu do płytko zalewanych zagłębień terenu, rozlewisk, mulistych brzegów starorzeczy lub płyczn na brzegach rzek. Gatunek migrujący, zimuje w strefie wybrzeży morskich.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa krwawodzioba liczy 800 – 1 200 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 1,80 % do 2,20 % (z średniej 1 000) krajowej populacji – ocena C

Stan zachowania: B, w tym:

Stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecność otwartych, pozbawionych drzew terenów podmokłych w szczególności zalewowych łąk kośnych i pastwisk położonych w dolinach rzek, porośniętych roślinnością kępkową, sąsiadujących z płacami niskich muraw oraz terenami zalanymi płytką wodą, mulistymi brzegami starorzeczy lub płyczn z szuwarem turzycowym lub mannowym).

Możliwość odtworzenia: II – łatwe do odtworzenia.

Izolacja C:

Populacja nieizolowana w obrębie zasięgu występowania w Polsce.

[A096] Pustułka *Falco tinnunculus*

Pustułka związana jest z terenami otwartymi, głównie krajobrazem rolniczym. Zasiedla obszary zadrzewione, sąsiadujące z gruntami rolnymi – polami, łąkami i pastwiskami. Chętnie zasiedla doliny większych rzek z rozległymi łąkami. Gatunek częściowo osiadły, zimuje w zachodniej i środkowej Europie, część populacji zostaje w kraju.

Populacja: D

Populacja krajowa pustułki liczy od 4 400 do 5 400 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,06 % (z średniej 4 900) krajowej populacji – ocena D.

[A127] Żuraw *Grus grus*

Związany jest z szerokim spektrum siedlisk wodnych i podmokłych. Do gniazdowania wybiera śródleśne mokradła, zabagnione doliny rzeczne, brzegi zbiorników wodnych (takie jak stawy rybne, jeziora zbiorniki powyrobowiskowe). Preferuje tereny o ograniczonej możliwości penetracji przez drapieżniki – olsy, łągi, torfowiska i brzegi zbiorników wodnych porośnięte szuwarem. Gatunek wędrowny, zimuje w zachodniej Europie i Afryce. Coraz częściej zimuje w kraju.

Populacja: D

Populacja krajowa żurawia liczy od 23 000 do 30 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,01 % do 0,01 % (z średniej 26 500) krajowej populacji – ocena D.

[A137] Sieweczka obroźna *Charadrius hiaticula*

Gniazduje na piaszczystych, żwirowych lub porośniętych niską roślinnością zielną terenach otwartych, zlokalizowanych w pobliżu płytkiej wody (brzegów starorzeczy, zastoisk wody, wypłyconych brzegów koryt nieuregulowanych rzek). Optymalne warunki lęgowe występują na nadmorskich plażach, intensywnie spasanych pastwiskach na tarasach zalewowych rzek czy piaszczystych wyspach. Rzadziej zakłada lęgi na odsłoniętych dnach zbiorników wodnych takich jak spuszczone stawy, ze względu na efemeryczność takich siedlisk. Gatunek migrujący, zimuje w Europie i basenie morza Śródziemnego.

Populacja: D

Populacja krajowa sieweczki obroźnej liczy od 180 do 220 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 1,00 % (z średniej 200) krajowej populacji – ocena D.

[A142] Czajka *Vanellus vanellus*

Preferuje rozległe pastwiska z niską roślinnością i zalewowe, kośne łąki. Wymaga dostępu do płytkich mokradeł, obniżeń z wodą, mulistych brzegów rzek lub starorzeczy. Coraz częściej kolonizuje pola uprawne. Migruje za dnia, w niewielkich stadach, zimuje w południowo zachodniej Europie oraz basenie morza Śródziemnego.

Populacja: D

Populacja krajowa czajki liczy od 64 000 do 87 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,18 % do 0,21 % (z średniej 75 500) krajowej populacji – ocena D.

[A153] Kszyk *Gallinago gallinago*

Gniazduje i żeruje na terenach podmokłych: torfowiskach, zalewowych łąkach w dolinach rzek, turzycowiskach lub na luźnych trzcinowiskach przy stawach rybnych i jeziorach, na śródleśnych bagnach, porębach lasów i łągów. Gatunek wędrowny, wyjątkowo zimujący w Polsce nad niezamarzającymi zbiornikami wodnymi.

Populacja: D

Populacja krajowa kszyka liczy od 47 000 do 77 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,09 % (z średniej 62 000) krajowej populacji – ocena D.

[A236] Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*

Gatunek zasiedla wszystkie typy lasów, najliczniej w rozległych kompleksach leśnych. Preferuje starsze drzewostany powyżej 100 lat, o niedużym zwarciu, lubi gniazdować w łągach w dolinach dużych rzek. Rzadziej zajmuje zadrzewienia śródpolne, za żerowiska wykorzystuje wtedy sąsiednie lasy. Gatunek osiadły, zajmujący terytorium o powierzchni kilkuset ha.

Populacja: D

Populacja krajowa dzięcioła czarnego liczy od 30 000 do 45 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,005 % do 0,008 % (z średniej 37 500) krajowej populacji – ocena D.

[A238] Dzięcioł średni *Dendrocoptes medius*

Gniazduje w starych lasach (z drzewostanem powyżej 120 lat) liściastych z dominującym udziałem dębów. Głównie w grądach, dąbrowach oraz nadrzecznych lasach łągowych. Preferuje lasy o zróżnicowanej strukturze pionowej i poziomej. Dzięcioł średni zimuje w miejscu gniazdowania.

Populacja: D

Populacja krajowa dzięcioła średniego liczy od 20 000 do 36 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,01 % do 0,02 % (z średniej 28 000) krajowej populacji – ocena D.

[A239] Dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*

Zasiedla różnowiekowe (głównie stare) drzewostany liściaste. Preferuje łągi, olsy, grądy i buczyny. Często występuje w drzewostanach położonych na obszarach podmokłych. Warunkiem występowania jest duży udział martwych drzew różnych gatunków w drzewostanie. Gatunek osiadły, terytorialny przez cały rok.

Populacja: D

Populacja krajowa dzięcioła biało-grzbiatego liczy od 1 500 do 2 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,06 % (z średniej 1 750) krajowej populacji – ocena D.

[A246] Lerka *Lullula arborea*

Optymalnym siedliskiem występowania lerki są obrzeża suchych borów i sosnowych zagajników, śródleśne

polany i zręby, suche murawy. W terenach rolniczych wybiera obszary z dużym udziałem wysp leśnych na glebach suchych o najniższej bonitacji. Unika zwartych i podmokłych lasów. Jest migrantem krótkodystansowym, zimuje w południowej Europie.

Populacja: D

Populacja krajowa lerki liczy od 201 000 do 367 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,0007 % (z średniej 284 000) krajowej populacji – ocena D.

[A294] Wodniczka *Acrocephalus plaudicola*

Gniazduje na rozległych i żyznych torfowiskach niskich (kępistych i łanowych). Wybiera miejsca z obfitą warstwą mchów, przymieszką położonych, zeschniętych turzyc oraz kilkucentymetrowym poziomem wody między kępkami. Gnieździ się również na podmokłych łąkach z wysokimi trawami i kępami turzyc. Gatunek migrujący.

Ocena ogólna C, w tym:

Populacja: C

Populacja krajowa wodniczki liczy 3 200 do 4 500 śpiewających samców, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,15 % do 0,18 % (z średniej 3 850) krajowej populacji – ocena D, ze względu na spadek jej liczebności, spadek powierzchni i jakości siedlisk i ich rozproszenie gatunek uznano za przedmiot ochrony w obszarze i nadano ocenę C.

Stan zachowania: C, w tym:

Stopień zachowania siedliska: III – elementy zachowane w złym stanie (obecność otwartych, żyznych torfowisk z kępami turzyc (lub rozproszonych krzewów), obfitą warstwą mchów, przymieszką położonych, zeschniętych turzyc i kilkucentymetrowym poziomem wody pomiędzy kępami).

Możliwość odtworzenia: III – trudne do odtworzenia.

Izolacja C:

Populacja izolowana na granicy zasięgu występowania w Polsce.

[A307] Jarzębatka *Sylvia nisoria*

Zasiedla głównie krajobraz rolniczy oraz doliny rzeczne ze zróżnicowanymi strukturalnie wielowarstwowymi zadrzewieniami. Zasiedla formacje krzewiste z pojedynczymi drzewami zarówno na terenach wilgotnych jak i suchych, nasłonecznionych, z ciernistymi krzewami. Jarzębatka jest migrantem dalekodystansowym, zimuje w Afryce.

Populacja: D

Populacja krajowa jarzębatki liczy od 98 000 do 128 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,01 % do 0,01 % (z średniej 113 000) krajowej populacji – ocena D.

[A336] Remiz *Remiz pendulinus*

Zasiedla zakrzewienia wzdłuż rzek, jezior, stawów i innych zbiorników wodnych, często też skraje lasów łągowych we wczesnych stadiach sukcesji. Do gniazdowania istotna jest obecność drzew lub krzewów o zwisających, sprężystych gałęziach (jak wierzba, brzoza, topola czy olcha). Remiz migruje do południowo zachodniej Europy.

Populacja: D

Populacja krajowa remiza liczy od 14 000 do 34 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się 0,04 % (z średniej 24 000) krajowej populacji – ocena D.

[A371] Dziwonia *Carpodacus erythrinus*

Preferuje doliny rzeczne oraz obniżenia nadjeziorne i torfowiska, ale też groble stawów rybnych. Występuje zarówno na terenach nizinnych, wyżynnych jak i górskich. Gatunek migrujący, zimuje na zachodzie i południu Europy oraz w północnej Afryce.

Populacja: D

Populacja krajowa dziwoni liczy od 32 000 do 59 000 par, w związku z czym w obszarze znajduje się od 0,12 % do 0,13 % (z średniej 45 500) krajowej populacji – ocena D.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne

Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	J02.05		i
L	A03.03		i
H	K03.04		i
L	J02.01		i
L	K02.01		i
M	E03.04		i
L	D01.02		b
H	X		o
M	X		o

Oddziaływania pozytywne

Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	B07		i
M	F03		i
H	A04.02		i
H	A03.02		i
M	F03.02		i
H	X		o
M	X		o
L	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]	
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. Marki. T. Wilk, M. Jujka, J. Krogulec, P. Chyralecki. 20102. Raport z wykonania inwentaryzacji ornitologicznej dla PLB060004 Dolina Tyśmienicy. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Ł. Bednarz, P. Szewczyk. 20123. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Tyśmienicy – PLB060004 w województwie lubelskim

na lata 2014-2023. M. Kucharczyk, J. Wiącek, R. Wańczyk. 20134. Ptaki wybranych dolin rzecznych Lubelszczyzny. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków. Pod. Red. M. Jobdy, M. Jujki-Radziejewicz, K. Stasiaka, J. Krogulca, B. Ebertowskiej, J. Choroś. 2016 5. Krajowy Program Ochrony Dubelta Gallinago media. Natura International Polska. Białystok. M. Korniluk, D. Piec. 20176. Trendy liczebności ptaków w Polsce. Biblioteka Monitoringu Środowiska. P. Chyralecki, T. Chodkiewicz, G. Neubauer, A. Sikora, W. Meissner, B. Woźniak, P. Wylęgała, Ł. Ławicki, D. Marchowski, J. Betleja, Sz. Bzoma, Z. Cenian, A. Górski, M. Korniluk, J. Moczarska, D. Ochocińska, S. Rubacha, M. Wieloch, M. Zielińska, P. Zieliński, L. Kuczyński. 20187. Raport z wykonania ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony na obszarze Natura 2000 Dolina Tyśmienicy PLB060004 (wąsatka, perkoz rdzawoszyi, gęgawa, świstun, krakwa, cyranka). Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. T. Bajdak, P. Stachyra, P. Szewczyk. 20188. Raport z wykonania ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarach Natura 2000 województwa lubelskiego. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. T. Bajdak, P. Stachyra, P. Szewczyk. 20209. Raport z wykonania ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarach Natura 2000 województwa lubelskiego (Dolina Tyśmienicy PLB060004 – bocian czarny). Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. T. Bajdak, S. Aftyka. 202010. Raport z wykonania ekspertyzy przyrodniczej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarach Natura 2000 województwa lubelskiego (Dolina Tyśmienicy PLB060004 – bocian czarny). Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. T. Bajdak, S. Aftyka. 202111. Dane niepublikowane. Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Z. Jaszcz. 202212. Important Bird Area factsheet: Tysmienica river valley. BirdLife International. 2023 <http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/tysmienica-river-valley-iba-poland>

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL03	0.06				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL03	Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie	*	0.06

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie
Adres:	Polska Bazylianówka 46 20-144 Lublin
Adres e-mail:	sekretariat@lublin.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒ Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
---	---

Dolina Tyśmienicy PLB060004 (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2014 r., poz. 4685)

Link: <http://edziennik.lublin.uw.gov.pl/legalact/2014/4685/>

Nie, ale jest w przygotowaniu

Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB060004

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)